

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84412,Jewniewicz-Hipolit-Dominik.html>
2021-12-09, 09:17

Jewniewicz Hipolit Dominik

JEWNIWICZ Hipolit Dominik (4 III 1831, Kiemin, gubernia mohylewska – 18 XI 1903, Petersburg), specjalista w dziedzinie wytrzymałości materiałów i mechaniki budowli. Syn miejscowego szlachcica Antoniego i Marii z Lipińskich.

Kształcił się w Orszy, Mohylewie i Pskowie, gdzie w 1852 ukończył gimnazjum. Studiował na wydziale fizyczno-matematycznym uniwersytetu w Petersburgu (1852–55), od 1856 wykładał mechanikę teoretyczną w tamtejszym Inst. Technologicznym. Po odbyciu 1861–62 podróży naukowej po Anglii, Belgii (projektował tam maszyny w zakładach Coquerilla w Liège), Francji i Niemczech podjął w Instytucie wykłady budowy maszyn. W 1868 uzyskał stopień magistra matematyki stosowanej na podstawie rozprawy *Kurs nauki o wytrzymałości materiałów budowlanych i sprężystości ciał stałych* i został mianowany profesorem. Oprócz mechaniki teoretycznej i budowy maszyn wykładał także przez wiele lat mechanikę stosowaną, hydraulikę, teorię wytrzymałości materiałów, teorię sprężystości, teorię prawdopodobieństwa, przyciągając słuchaczy również spoza uczelni. W 1868–87 był dziekanem wydziału mechanicznego. Od 1863 mechanikę stosowaną wykładał też w Mikołajewskiej Akad. Morskiej, w 1884 objął Katedrę Mechaniki Stosowanej i Hydrauliki w Inst. Inżynierów Cywilnych, a w 1891 został także profesorem w Inst. Elektrotechnicznym, którego był jednym z głównych organizatorów (w 1895 J. wybrano na członka honorowego Rady Naukowej Instytutu, a w 1900 nadano mu tytuł honorowego inżyniera elektrotechnika).

J. opublikował wiele prac z zakresu mechaniki budowli i hydrodynamiki, głównie podręczników akademickich w języku rosyjskim. Jego *Próby wytrzymałości kotłów parowych* (1889) przyczyniły się do zmiany obowiązujących przepisów. Za artykuły zamieszczone w „Inżynieryjnym Żurnale” (1891), *Kilka słów o prawach ruchu wody zaskórnej i O wpływie*

cieczy przy zmiennym poziomie, uzyskał nagrodę Komitetu Inżynierskiego w Petersburgu. W 1889–93 należał do redakcji warszawskiego „Przeglądu Technicznego”, w którym zamieszczał artykuły, głównie z zakresu hydrauliki, m.in. *Zarys cynematyki cieczy* (1891). Współpracował też z redakcją „Prac Matematyczno-Fizycznych” i z Kasą im. J. Mianowskiego, pomagał również w organizacji i tworzeniu programu warszawskiej szkoły technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda, powstałej w 1895. W VI 1901 Stow. Techników w Warszawie zorganizowało jubileusz 40-lecia pracy naukowej J., podczas jego bytności w tym mieście. Prawdopodobnie wówczas został członkiem Stowarzyszenia. Powołany przez tę organizację fundusz jego imienia, przeznaczony na popieranie wydawnictw naukowo technicznych, opublikował w 1910 dzieło J.: *Teoria sprężystości i jej zastosowanie do nauki o wytrzymałości materiałów budowlanych oraz do zasad głównych statyki cieczy i dynamiki cieczy*, należące do wczesnych monografii z tej dziedziny.

J. był też członkiem dożywotnim Rosyjskiego Tow. Technicznego w Petersburgu i członkiem honorowym Tow. Politechnicznego w Moskwie. Syn J., Tadeusz, został inżynierem technologiemi.

PSB (J. Samujłło); SBTP (J. Piłatowicz); SPPT (B. Orłowski).

H. Jewniewicz: *Teoria sprężystości i jej zastosowanie...*, Warszawa 1910 (tu życiorys, s. 3–7); Z.S. Olesiak: *On Polish Mechanics (1850–1950)*, 21st International Congress of Theoretical and Applied Mechanics, Warsaw 15–21 VIII 2004, s. 5; A. Wierzbicki: *Wspomnienia i dokumenty (1877–1920)*, Warszawa 1957; „Przegląd Techniczny” 1903, nr 48 (G. Kamiński).

Bolesław Orłowski

